

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ І СІМ'Ї

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

Всеукраїнської науково-практичної конференції
для науковців, практичних працівників та студентів
(18 жовтня 2018 р.)

Умань
2018

УДК 159.922.7:373.2(06)

П86

*Рекомендовано до друку рішенням вченої ради
факультету дошкільної та спеціальної освіти
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол № 4 від 22 листопада 2018 року)*

Головний редактор: проф. Л. В. Іщенко

Відповідальний за випуск: доц. О. М. Мельникова

П86

Психолого-педагогічний супровід розвитку особистості дитини в умовах закладу дошкільної освіти і сім'ї: збірник матеріалів всеукраїнської науково-практичної конференції для науковців, практичних працівників та студентів (18 жовтня 2018 р.) / [гол. ред. Л. В. Іщенко] – Умань: ВПЦ «Візаві», 2018. – 90 с.

До збірника увійшли матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції для науковців, педагогічних працівників та студентів, що відбулося 18 жовтня 2018 року на базі факультету дошкільної та спеціальної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Відповідальність за зміст наукових доповідей несуть автори та їхні керівники.

УДК 159.922.7:373.2(06)

©Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини, 2018

ЗМІСТ

Авраменко О. О.	Особливості родинного виховання обдарованих дітей дошкільного віку	5
Андрющенко Т. К.	Здоров'язбережувальні технології як засіб гармонійного розвитку особистості дошкільника	8
Бегас Л. Д.	Поєднане виховання дошкільника в сім'ї та соціумі	13
Дука Т. М. Журавко Т. В.	Формування громадянської культури та чуття національної приналежності у дитини дошкільного віку	17
Єнгаличева І. В.	Послідовність проведення дослідницько-експериментальної роботи з дітьми дошкільного віку	21
Іщенко Л. В.	Психолого-педагогічний супровід розвитку зв'язного мовлення дітей дошкільного віку в мовленнєво-ігровій діяльності	25
Іщенко Л. В. Подокоца В. В.	Шляхи розвитку винахідливості як особистісної властивості дошкільників	29
Іщенко Л. В. Даниленко- Мерзлякова В. В.	Розвиток зв'язного мовлення дітей дошкільного віку в мовленнєво-ігровій діяльності	32
Карнаух Л. П.	Використання народних поглядів у практиці сучасного родинно-суспільного виховання	35
Колонтасвська С. В.	Виховання доброзичливого ставлення до однолітків у дітей старшого дошкільного віку засобами мультиплікаційних фільмів	38
Котлова Л. О. Марчук К. А. Литвинчук А. І. Кравчук Н. П.	Формування професійної готовності студентів-психологів до психологічної підтримки дитини в реаліях сьогодення	40
Кравчук Н. П. Тараненко О. М.	Вплив позитивного мислення у процесі розвитку особистості дитини	43
Кравчук Н. П. Тараненко О. М.	Теоретичні основи формування здоров'язбережувальної компетентності у дітей дошкільного віку	46
Кривда В. С.	Основи національно-патріотичного виховання дітей	49
Мельникова О. М. Кулинич І. І.	Соціальне здоров'я дитини як компонент побудови соціального простору міжсуб'єктних відносин в закладі дошкільної освіти	52
Підлипняк І. Ю. Кислинська І. Ф.	Сімейне виховання та його роль у формуванні особистості	56
Підлипняк І. Ю.	Виховання здоров'я дітей у ДНЗ	59

підготовки та успішне їх використання у практичній діяльності [3].

Поняття «*здоров'язбережувальна компетентність*» – ключова категорія нашого дослідження – введена до наукового обігу вітчизняної педагогічної науки порівняно недавно, одночасно з такими термінами, як «*здоров'язбережувальні освітні технології*», «*формування культури здоров'я*» тощо.

Аналіз наукової літератури показав, що поняття «*здоров'язбережувальна компетентність*» досліджено недостатньо, тому опрацювання літератури (В. Волканова [6], А. Кисла [4], А. Кошель [4], В. Стасенко [6] та ін.) дало можливість сформулювати власне визначення дефініції «*здоров'язбережувальна компетентність*», яку розуміємо, як особистісне утворення, яке характеризується позитивною мотивацією на здоровий спосіб життя, оволодіння системою практичних умінь та навичок, які забезпечують збереження та зміцнення здоров'я та використання їх у повсякденному житті.

Поняття «*здоров'язбережувальна технологія*» трактується як використання в навчально-виховному процесі оздоровчих методів та методик навчання, а також збалансованість навчального й фізичного навантаження, спрямованого на збереження, зміцнення та відновлення здоров'я вихованців.

Отже, поняття «*здоров'язбережувальна технологія*» ми розглядаємо як процес цілісного психофізичного впливу на особистість, який сприяє збереженню, зміцненню та відновленню здоров'я дитини.

Список використаних джерел:

1. Андрющенко Т. К. Теоретико-методичні засади формування здоров'язбережувальної компетентності в дітей дошкільного віку: дис. ... д-ра пед. наук. Умань, 2015. 503 с.
2. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні // Дошкільне виховання. – 1999. – № 1. – С. 5–19.
3. *Дошкільна освіта: словник-довідник: понад 1000 термінів, понять та назв / упор. К. Л. Крутій, О. О. Фунтікова. Запоріжжя: ТОВ «ЛПС» ЛТД, 2010. 324 с.*

4. Кисла О., Кошель А. Формування здоров'язбережувальної компетентності у дітей дошкільного віку засобами здоров'язбережувальних технологій.
5. Педагогічний словник / за ред. М. Д. Ярмаченка. Київ: Педагогічна думка, 2001. 514 с.
6. Стасенко В., Волканова В. Здоров'язбережувальні технології / упор. Н. Мурашко. Київ: Шкільний світ, 2013. 120 с. (Серія «Бібліотека «Шкільного світу»).

ОСНОВИ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ

Кривда В. С.

*викладач кафедри дошкільної освіти
Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини*

Попри те, що останнім часом значно посилилася увага до національно-патріотичного виховання дітей, у практиці роботи виявляється чимало прогалин і проблемних питань. Тож, на нашу думку, варто звернутися до праць фундаторів основ національного виховання – С. Русової, В. Сухомлинського, В. Кузя, Ю. Руденка, З. Сергійчука, А. Цюся та інших.

Н. Гавриш і К. Крутій поняття «патріотизм» трактують таким чином: «Патріотизм (від грец. *patris* – батьківщина, *patriots* – співвітчизник) – одне з найглибших почуттів, гордість за матеріальні й духовні досягнення свого народу, своєї Батьківщини, бажання зберегти її характерні особливості, культурні надбання, готовність захищати інтереси свого народу» [3, с. 2].

В. Сухомлинський обґрунтував теорію національного самовизначення учнів у процесі навчання і виховання та на практиці реалізував ефективну модель патріотичного виховання дітей.

В. Кузь, Ю. Руденко, З. Сергійчук вказують на те, що правильно організоване національне виховання формує повноцінну цілісну особистість, суверенну індивідуальність, яка щиро цінує свою громадську, індивідуальну і

особистісну гідність, совість і честь. Завдяки національному вихованню у дітей найповніше враховують природні задатки, формують національний склад мислення, психіки, національний характер і світогляд. Отже, йдеться про необхідність систематичного і цілеспрямованого виховання національного типу особистості, формування в неї національної свідомості і самосвідомості, чим досягається духовна єдність поколінь, наступність національної культури і безсмертя нації [4, с. 64-65].

Постійно розвиваючись, національне виховання поглиблюється, збагачується новим змістом, формами і методами впливу на підростаючі покоління.

Нині, в період бурхливого національного відродження, школа, педагогічні колективи покликані творчо осмислити уроки минулого, суть сучасних суспільних процесів і на цій основі підготувати міцний фундамент для відродження і утвердження української та інших національних систем виховання народів (етносів), які живуть на території України.

Національна система виховання – інтегроване багатокomпонентне поняття. Її складником є патріотичне, художньо-естетичне, фізичне, моральне, духовне, трудове, інтелектуальне та інші вектори виховання різнобічно розвиненої сучасної глобалістської особистості, але, насамперед, патріота своєї Вітчизни.

Особливо загострилася проблема національно-патріотичного виховання із 2014 року викликана ситуацією соціального неспокою у нашій державі. Події на Сході України змусили всіх усвідомити: система національно-патріотичного виховання дітей, починаючи з дошкільної ланки, потребує кардинальних змін.

Виходячи із вищезначеного, домінуючим виховним вектором виступає національно-патріотичне виховання, що закладає підвалини для формування свідомості нинішніх і прийдешніх поколінь, які будуть розглядати державу як запоруку власного особистісного розвитку. Тому й освітньо-виховний процес в дошкільних і загальноосвітніх закладах має будуватися на ідеях гуманізму, демократії, свободи, толерантності, виваженості, відповідальності, готовності до змін.

А. Богуш наголошує на тому, що розбудова національної системи освіти, її успішне реформування вимагає поєднання національного педагогічного досвіду попередніх поколінь з новітніми розробками сьогодення. Особливу увагу педагогічного загалу вона акцентує на педагогічній спадщині С. Русової, науковим кредо у вихованні дітей якої було «виховання на національному ґрунті». С. Русова вважала, що лише національне виховання спроможне виплекати цілісну, високоморальну, патріотично налаштовану особистість.

Поняття «патріотизм» І. Бех обґрунтовує як «особливе безумовне (тобто засноване не на зовнішньому підкріпленні, а на внутрішньому прагненні) й високосмислове (не меркантильне) почуття-цінність, яке характеризує позитивне ставлення особистості до народу, Батьківщини, держави та до самої себе» [2, с. 2]. Він звертає увагу і на те, які саме якості особистості маємо розвивати у дошкільнят. При цьому провідними визначає такі: усвідомлене бережне ставлення дитини до власної оселі, дитсадка, вулиці, міста, села, до національних традицій і надбань; любов до народу, Батьківщини, держави; почуття власної гідності; готовність до самопожертви тощо.

І. Бех радить спонукати дітей до патріотичних вчинків, разом реалізувати процес їх здійснення і досягнутий результат (практична користь для людей, духовна користь для себе). При цьому педагог має продемонструвати своє задоволення від дій дітей.

Почуття патріотизму – одна з провідних цінностей, що мають сформуватися в дитини ще в дошкільному віці. Без цього її соціальне життя буде неповноцінним, вона не матиме можливості повністю самореалізуватися в суспільстві. Умовами ефективного національно-патріотичного виховання Н. Гавриш і К. Крутій визначають такі:

- умови, що стосуються професійної діяльності педагога;
- умови, що визначаються віковими психологічними особливостями дітей дошкільного віку;
- умови, що пов'язані зі специфічними особливостями впливу національних культурних традицій на людину.

Отже, завдання кожного сучасного освітнього закладу – створити освітнє середовище як підґрунтя національно-патріотичного виховання та сприяти засвоєнню принципів толерантності (терпимості), рівності прав та плюралізму думок дітьми різних національностей та віросповідань, допомогти дітям зрозуміти, що кожна людина повинна зробити свій внесок у пануванні в Світі Миру, Добра, Щастя, Гармонії, Благополуччя.

Список використаних джерел:

1. Богуш А. Національно-патріотичне виховання в українському дитячому садку: Концепція Софії Русової та сьогодення / А. Богуш // Дошкільне виховання. – 2016. – № 2. – С. 2-5.
2. Бех І. Патріотизм має бути дієвим: Сучасний підхід до патріотичного виховання / І. Бех. // Дошкільне виховання. – 2016. – № 8. – С. 2-
3. Гавриш Н. Національно-патріотичне виховання у ситуації соціального неспокою: змінюємо підходи / Н. Гавриш, К. Крутій // Дошкільне виховання – 2015. – № 8. – С. 2-7.
4. Кузь В. Г. Українська козацька педагогіка і духовність / В. Г. Кузь, Ю. Д. Руденко, О. Т. Губко. □ Умань, 1995. □ 114 с.

СОЦІАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я ДИТИНИ ЯК КОМПОНЕНТ ПОБУДОВИ СОЦІАЛЬНОГО ПРОСТОРУ МІЖСУБ'ЄКТНИХ ВІДНОСИН В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Мельникова О. М.

*науковий керівник: канд. пед. наук,
доцент кафедри психології та педагогіки
розвитку дитини*

Кулинич І. І.

*студентка 11 курсу 601 групи
Уманського державного педагогічного
університету ім. П. Тичини м. Умань*

До особливостей сучасної соціалізації відносяться фактори ціннісної нестабільності і швидка зміна соціальної ситуації розвитку, збільшення об'єму і характеру інформаційного потоку, в якому знаходяться діти, провідна роль освіти та ін. З огляду на це раннє навчання дітей дошкільного віку, збіднення і